

Sygnatura akt VI GC 438/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2014 r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VI Wydział Gospodarczy **w składzie:**

Przewodniczący SSR Łukasz Kozakiewicz

Protokolant Ewelina Dulian

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2014 r. na rozprawie sprawy

z powództwa **Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w S.**

przeciwko **K. Ż.**

o zapłatę 2 840,00 zł

I. uchyła postanowienie z dnia 25 lipca 2014r., sygn. akt VI GNc 694/14 (art. 395 § 2 k.p.c.),

II. powództwo oddala,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617,- zł (sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 600,- zł (sześćset złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód – Syndyk masy upadłości (...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S., wniósł o zasądzenie od pozwanego – K. Ż. kwoty 2.840,- zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podał, że upadły zawarł z pozwanym umowę o pozyskiwanie klientów. W jej wykonaniu pozwany otrzymał prowizję w łącznej wysokości 2.840,- zł. Świadczenie to pozostawało nieekwiwalentne w stosunku do świadczenia wzajemnego pozwanego, co czyniło tę czynność prawną bezskuteczną w stosunku do masy upadłości. W konsekwencji pozwany zobowiązany był do zwrotu otrzymanej prowizji, czego nie uczynił mimo wezwania do zapłaty.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 25 lipca 2014r., sygn. akt VI GNc 694/14, nakazano pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 2.840,- zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 listopada 2013r. oraz kwotę 600,- zł (sześćset złotych 00/100) tytułem kosztów procesu.

W sprzeciwie od tego nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. Zarzucił, że zgodnie z umową pozyskał dla upadłego czterech klientów, z którymi ten zawarł umowy. Z tego tytułu otrzymał uzgodnioną w umie prowizję w wysokości 5 – 7% (w zależności od rodzaju umowy zawartej przez pozyskanego klienta z upadłym), której wysokość odpowiadała stawkom obowiązującym na rynku.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2014r., sygn. akt VI GNc 694/14, Sąd Rejonowy w Wałbrzychu nakazał pozwanemu, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwotę 36,- zł tytułem kosztów sądowych.

Na to postanowienie zażalenie wniósł pozwany zarzucając wydanie go z naruszeniem at. 108 k.p.c.

Sąd ustalił.

(...) Sp. z o.o. prowadziło działalność polegającą na inwestowaniu środków pieniężnych przekazanych przez klientów na oznaczony czas za zwrotem przekazanej sumy wraz z wypracowanym zyskiem.

Dowód: umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 22 – 23, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 24 – 25, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 26 – 27, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 28 – 29, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 30 – 31, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 32 – 33, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 34 – 35, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 36 – 37, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 38 – 39, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 40 – 41, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 42 – 43, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 44 – 45, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 46 – 48, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 49 – 50, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 51 – 52, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 53 – 54, zawiadomienie o podejrzeniu popełniania przestępstwa – k. 55 – 57.

Pozwany, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą: (...), pozyskawszy wiedzę o prowadzonej przez (...) Sp. z o.o. działalności, podjął decyzję o nawiązaniu z nią współpracy w charakterze przedstawiciela. W dniu 25 maja 2012r. pozwany zawarł z (...)Sp. z o.o. umowę współpracy Nr (...), na podstawie której zobowiązał się w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa do pozyskiwania nowych klientów dla ofert inwestycyjnych w/w spółki (§ 1 i 2). W ramach wykonania umowy, pozwany zobowiązany był do przekazania (...) Sp. z o.o. danych osobowych klienta. Umowę z klientem zawierał bezpośrednio (...)Sp. z o.o. (§ 3). Z tytułu wykonania umowy, pozwanemu przysługiwało wynagrodzenie w postaci prowizji, płatnej od każdego pozyskanego klienta, po wpłaceniu przez niego na rzecz (...)Sp. z o.o. inwestowanej kwoty (§ 4). Pozwany zobowiązany był do pozyskania miesięcznie klientów, których inwestycje wyniosą łącznie nie mniej niż 50.000,- zł. W przypadku nieuzyskania tego progu, przysługujące pozwanemu wynagrodzenie prowizyjne ulegało zmniejszeniu o 50% (§ 6).

Dowód: umowa współpracy Nr (...) – k. 17 – 18, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 126 – 127.

W celu realizacji umowy współpracy z Nr (...) pozwany założył stronę internetową o nazwie: (...)oraz zamieścił ogłoszenie na billboardzie, dzięki czemu potencjalni klienci mogli nawiązywać z nim kontakt. W taki sposób pozwany pozyskał klienta w osobie D. A.. Ponadto kontakt z potencjalnymi klientami pozwany nawiązywał za pośrednictwem znajomych w tym w szczególności A. K., który uczestniczył w pozyskaniu klientów w osobach A. S. i A. J..

Dowód: zeznania świadka A. S. – k. 125, zeznania świadka A. J. – k. 125, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 126 – 127.

W okresie 25 maja 2012r. do września 2012r. pozwany przekazał (...)Sp. z o.o. dane 4 klientów zdecydowanych na zawarcie umowy, w wyniku czego w/w spółka zawarła:

- w dniu 6 czerwca 2012r. – umowę inwestycyjną (...) Nr (...)z D. A., która zapłaciła na rzecz w/w Spółki kwotę 12.000,- zł,
- w dniu 6 czerwca 2012r. – umowę inwestycyjną (...) z A. J., która zapłaciła na rzecz w/w Spółki kwotę 12.000,- zł,
- w dniu 19 czerwca 2012r. – umowę inwestycyjną (...) Nr (...)z A. K., który zapłacił na rzecz w/w Spółki kwotę 10.000,- zł,
- w dniu 11 lipca 2012r. – umowę inwestycyjną (...) Nr (...)z A. S., która zapłaciła na rzecz w/w Spółki kwotę 10.000,- zł.

Dowód: umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 84 – 87, potwierdzenia przelewu z dn. 12.07.2012r. – k. 88, umowa inwestycyjna Nr (...)– k. 89 – 92, weksel własny – k. 93, deklaracja wekslowa – k. 94, potwierdzenie przelewu z dn. 21.06.2012r. – k. 95, potwierdzenie przelewu z dn. 14.06.2012r. – k. 96, pismo (e-mail) z dn. 3.07.2012r. – k. 97, pismo (e-mail) z dn. 6.08.2012r. – k. 99, zeznania świadka A. K. – k. 124 – 125, zeznania świadka A. S. – k. 125, zeznania świadka A. J. – k. 125, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 126 – 127.

W związku z pozyskaniem klientów i nabyciem prawa do wynagrodzenia, pozwany wystawił (...)Sp. z o.o.:

- fakturę VAT Nr (...) na kwotę 2.140,- zł, obejmującą prowizje w wysokości 7% od umów zawartych z D. A. (prowizja w wysokości 840,- zł) i A. K. (prowizja w wysokości 700,- zł) oraz 5% od umowy zawartej z A. J. (prowizja w wysokości 600,- zł) – która została zapłacona na rzecz pozwanego w dniu 10 lipca 2012r.
- fakturę VAT Nr (...) na kwotę 700,- zł, obejmującą prowizję w wysokości 7% od umowy zawartej z A. S. (prowizja w wysokości 700,- zł) – która została zapłacona na rzecz pozwanego w dniu 13 sierpnia 2012r.

Dowód: zestawienie operacji – k. 19, 20, zestawienie prowizji – k. 21, pismo (e-mail) z dn. 3.07.2012r. – k. 97, pismo (e-mail) z dn. 6.08.2012r. – k. 99, pismo z dn. 6.11.2013r. – k. 60, wydruk tabeli prowizji k. 101 – 104.

Na skutek wniosku B. K., złożonego w dniu 21 grudnia 2012r., postanowieniem z dnia 3 lipca 2013r., sygn. akt (...), Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie ogłosił upadłość (...)Sp. z o.o. obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum sygn. akt (...)– k. 14 – 16.

Pismem z dnia 29 października 2013r., powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 2.840,- zł tytułem zwrotu pobranej prowizji w związku z ogłoszeniem upadłości (...)Sp. z o.o. oraz faktem, że była ona niewspółmierna do świadczenia wzajemnego spełnionego na rzecz upadłego. Pozwany odmówił zapłaty żądanej kwoty, wskazując że stanowi ona godziwe wynagrodzenie za wykonane przez niego czynności.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dn. 29.10.2013r. z potwierdzeniem doręczenia – k. 58, 59, pismo z dn. 6.11.2013r. – k. 60.

Sąd zważył.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie zaferowanych przez obie strony dowodów z dokumentów w postaci: umowy współpracy, umów inwestycyjnych, potwierdzeń zapłaty i przelewów oraz korespondencji prowadzonej pocztą elektroniczną, a także wezwań do zapłaty i pism, prawdziwości i rzetelności których żadna ze stron nie przeczyła co pozwalało uznać je za miarodajne i właściwe źródło informacji o okolicznościach sprawy. Nadto Sąd przeprowadził dowód z zeznań świadków A. K., A. S. i A. J., których relacje okazały się spójne zarówno wzajemnie, jak i z pozostałym materiałem dowodowym. Uzupełniając dowód z przesłuchania stron, ograniczając go – wobec nieobecności powoda wezwanego do osobistego stawiennictwa pod rygorem pominięcia dowodu z jego przesłuchania (106, 116) – do przesłuchania pozwanego (art. 302 § 1 k.p.c.). Pozwany w sposób spójny i przekonujący naświetlił, w jaki sposób pozyskiwał klientów dla (...)Sp. z o.o. czym wyjaśnił również z jakich przyczyn, mimo braku osobistego kontaktu z A. J., mogła ona zostać uznana za pozyskanego przez niego klienta.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego o przeprowadzenie dowodu z umowy zawartej z A. J., gdyż dokument taki nie został przedstawiony. Pozwany mógł go przy tym pozyskać samodzielnie z akt postępowania upadłościowego (...)Sp. z o.o., skoro uprzednio złożył go do nich zgłaszając swoją wierzytelność. Brak było zatem podstaw do zastosowania tu przepisu art. 248 § 1 k.p.c. Zresztą okoliczność, na którą dowód ten powołano wynikała także z innych przeprowadzonych dowodów. Oddalono także wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków D. W. A. H., gdyż pozwany – mimo wymogu wynikającego z art. 258 k.p.c. – nie wskazał faktów jakie za ich pomocą zamierzał wykazać. Tymczasem prawidłowe sformułowanie tzw. tezy dowodowej ma w przypadku dowodów osobowych pierwszorzędne znaczenie, gdyż umożliwia Sądowi ustalenie, czy wnioskowany dowód będzie przydatny dla wyjaśnienia sprawy, czy też jest zbędny lub zmierza do przedłużenia postępowania (art. 217 § 3 k.p.c.). Skoro pozwany nie sprecyzował tych okoliczności, wniosek dowodowy należało oddalić.

Na podstawie przeprowadzonych dowodów, Sąd ustalił istotne okoliczności sprawy obejmujące fakt zawarcia między pozwanym a (...)Sp. z o.o. umowy współpracy oraz sposób, w jaki pozwany realizował wynikające z niej obowiązki, a także fakt, że z tytułu ich wykonania otrzymał on umówione wynagrodzenie prowizyjne w łącznej wysokości 2.840,- zł.

W niniejszej sprawie powód domagał się od pozwanego zwrotu otrzymanej prowizji (w kwocie 2.840,- zł), twierdząc że jej wypłata stanowiła czynność prawną bezskuteczną w stosunku do masy upadłości. Zgodnie z art. 127 ust. 1 p.u.in., bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że bezskuteczność czynności prawnych upadłego, charakteryzujących się cechami określonymi w powołanym przepisie następuje z mocy prawa już z chwilą ogłoszenia upadłości (**vide**: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010r. sygn. akt II CSK 409/09, LEX Nr 686366; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2013r., sygn. akt I ACa 1245/11, LEX Nr 1375885). Nie ma zatem potrzeby dochodzenia przed sądem ustalenia, że skutek taki nastąpił, zaś syndyk masy upadłości, może – z pominięciem w/w etapu – żądać zwrotu tego co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło (art. 134 ust. 1 p.u.in.). Po myśli powołanego przepisu, bezskutecznymi są jedynie czynności rozporządzające, a zatem skutkujące wywołaniem bezpośrednich i zarazem negatywnych zmian w majątkowych prawach podmiotowych podmiotu dokonującego rozporządzenia. W szczególności chodzi tu o przeniesienie, obciążenie, ograniczenie lub zniesienie prawa podmiotowego (**vide**: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012r., sygn. akt V CSK 6/12, LEX Nr 1289055; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2013r., sygn. akt I ACa 728/12, LEX Nr 1315661). Zdarzenia opisane w art. 127 ust. 1 p.u.in., powodujące powstanie uprawnień określonych w art. 134 ust. 1 p.u.in., muszą mieć miejsce w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W niniejszej sprawie wniosek taki został złożony (w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie) w dniu 21 grudnia 2012r., a zatem kwestionowane czynności musiałyby przypadać w okresie między 21 grudnia 2011r. a 21 grudnia 2012r. Zarówno zawarcie umowy współpracy Nr (...) (z dnia 25 maja 2012r.), jak i wykonanie obowiązku zapłaty na rzecz pozwanego wynikających z niej prowizji (w dniu 10 lipca 2012r. i w dniu 13 sierpnia 2012r.), nastąpiło zatem w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Czynności rozporządzające, o których mowa w art. 127 ust. 1 p.u.in., powód – nie bez racji – utożsamiał z zapłatą na rzecz pozwanego prowizji wynikającej z umowy współpracy, pomijając jednak samą umowę współpracy, jako źródło zobowiązania do dokonania w/w czynności. Twierdził jednocześnie, że w zamian za tak spełnione świadczenia, upadły nie otrzymał nic w zamian. Dla oceny powyższego, należało rozważyć charakter stosunku prawnego łączącego pozwanego z (...)Sp. z o.o. w tym w szczególności rodzaj i treść obowiązków umownych obciążających pozwanego i sposób ich wykonania. Zgodnie z art. 758 § 1 k.c., przez umowę agencyjną przyjmujący zlecenie (agent) zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem, przy zawieraniu z klientami umów na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy albo do zawierania ich w jego imieniu, przy czym zawieranie umów wymaga odrębnego umocowania (art. 758 § 2 k.c.). Treść łączącej strony umowy współpracy z dnia 25 maja 2012r. przekonuje o takim właśnie jej charakterze prawnym. Pozwany zobowiązał się bowiem, że w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, będzie pozyskiwała dla powoda klientów za wynagrodzeniem prowizyjnym. Ustawodawca nie sprecyzował na czym miałyby polegać pośredniczenie w zawieraniu umów, jednak nie może rodzić wątpliwości konstatacja, że chodzi tu m.in. o wyszukiwanie osób, z którymi można zawierać umowy, udział w rokowaniach mających na celu zawarcie umowy, skłanianie osób trzecich do zawarcia umowy lub przyjęcia oferty, przekazywanie próbek, informowanie o warunkach umów i właściwościach towaru (**vide**: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 października 2010r., sygn. akt I GSK 723/09, LEX Nr 744869). Świadczenie agenta, spełniane w wykonaniu umowy agencyjnej, polega zatem na doprowadzeniu, przy pomocy czynności faktycznych i prawnych, do zawarcia umowy między dającym zlecenie a pozyskanym klientem. Rodzaj podejmowanych w tym celu czynności konwencjonalnych oraz sposób ich realizowania pozostaje obojętny, gdyż istotnym dla uznania obowiązków agenta za wykonane, jest faktyczne doprowadzenie do zawarcia umowy między dającym zlecenie a pozyskanym klientem. W umowie z dnia 25 maja 2012r. strony ustaliły, że o pozyskaniu klienta świadczy przekazanie (...)Sp. z

o.o. kompletu jego danych osobowych niezbędnych do zawarcia umowy (§ 3 umowy), o ile że zawrze on następnie umowę z w/w spółką (§ 4 umowy). Tylko w przypadku takich osób pozwany mógł bowiem liczyć na uzyskanie umówionego wynagrodzenia, zważywszy że jego wypłatę warunkowało faktyczne zawarcie umowy i zapłata przez klienta na rzecz (...)Sp. z o.o. deklarowanej kwoty (§ 3 zd. 2, § 4 ust. 1 umowy). W niniejszej sprawie, z niezaprzeczonych twierdzeń pozwanego (art. 230 k.p.c.) wynika, że w celu realizacji umowy zawartej z (...) Sp. z o.o., utworzył on stronę internetową, zamieścił ogłoszenie na billboardzie, a także korzystał z pośrednictwa znajomych. W ten sposób faktycznie doprowadził do zawarcia przez w/w spółkę 4 umów w tym z: D. A. (umowa Nr (...)), z A. J. (umowa z dnia 6 czerwca 2012r.), z A. K. (umowa Nr (...)) oraz z A. S. (umowa Nr (...)).

Wykonanie obowiązków umownych upoważnia agenta do wynagrodzenia w wysokości określonej w umowie (również prowizyjnego) albo – w braku odpowiednich uzgodnień – prowizyjnego w wysokości uwzględniającej wszystkie okoliczności bezpośrednio związane z wykonaniem zleconych mu czynności (art. 758⁽¹⁾ k.c.). Wysokość wynagrodzenia prowizyjnego zależy od liczby lub wartości zawartych umów (art. 758⁽¹⁾ § 2 k.c.). Skoro zatem ustawodawca uznał, że umowa agencyjna ma każdorazowo charakter odpłatny (w razie braku porozumienia co do wynagrodzenia, obowiązują ustawowe zasady jego określenia), to nie może rodzić wątpliwości, że agent wykonujący obciążające go obowiązki w wyniku czego doszło do zawarcia umów między pozyskany przez niego klientem a dającym zlecenie, uzyskuje prawo do wynagrodzenia, stanowiącego ekwiwalent wartości podjętych przez niego czynności. W niniejszej sprawie, strony uzgodniły, że pozwanemu, z tytułu wykonania umowy z dnia 25 maja 2012r., przysługiwać będzie prowizja w wysokości uzależnionej od rodzaju zawartej przez klienta umowy i wysokości zainwestowanej przezeń kwoty, określona w załączniku do tej umowy (którego nie przedstawiono). W tych warunkach należało kategorycznie odrzucić twierdzenie powoda, że w zamian za wypłaconą pozwanemu prowizję, upadły nie otrzymał żadnego świadczenia. Przeciwnie, świadczenie to obejmowało dane klientów zainteresowanych zawarciem umowy z (...)Sp. z o.o. a w dalszej kolejności także przysporzenia związane z zawartymi za pośrednictwem pozwanego umowami. Podkreślenia przy tym wymaga, że umowy takie zostały faktycznie zawarte, a deklarowane przez klientów kwoty inwestycji zapłacone na rzecz w/w spółki. Poza faktem pozyskania klientów, upadły uzyskał zatem również sumy pieniężne wpłacone przez nich w ramach inwestycji, zamykające się w tym przypadku łączną kwotą 44.000,- zł (w tym od D. A. – 12.000,- zł; od A. J. 12.000,- zł; od A. K. – 10.000,- zł i od A. S. – 10.000,- zł). Oczywistym jest przy tym, że w przypadku umowy agencyjnej, nie może być mowy o bezpośrednim przysporzeniu ze strony agenta na rzecz dającego zlecenie. Możliwość taką wyklucza sama istota przedmiotowej umowy. Natomiast idąc tropem myślenia powoda, każda umowa agencyjna lub inna nosząca zbliżone cechy, która nie rodzi po stronie kontrahenta upadłego obowiązku bezpośredniego przysporzenia na jego rzecz, dotknięta byłaby bezskutecznością (art. 127 ust. 1 p.u.in.), co jest poglądem nie do zaakceptowania. Należy bowiem wykluczyć sytuację, w której wykonanie umowy pozostaje skuteczne jedynie pod warunkiem, że w stosunku do jednego z kontrahentów nie zostanie ogłoszona upadłość. Tymczasem taki właśnie skutek musiałby nastąpić, gdyby podzielić wyrażone w uzasadnieniu pozwu zapatrywanie powoda. Co za tym idzie, w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie może być mowy o spełnieniu przez (...)Sp. z o.o. na rzecz pozwanego świadczenia pod tytułem darmym, tj. bez uzyskania świadczenia wzajemnego.

Odrębną kwestią pozostało ustalenie, czy zastrzeżona na rzecz pozwanego i wypłacona mu prowizja mogła być uznana za ekwiwalentną. Wysokość prowizji należnej pozwanemu miała wynikać z tabeli stanowiącej załącznik do umowy. Nie została ona jednak przedstawiona. Z dostępnego materiału dowodowego wynika zaś, że wysokość prowizji pozwanego, uzależniona była od rodzaju zawartej przez klienta umowy, w tym w szczególności okresu, na jaki ją zawarto i wysokości zainwestowanej kwoty. Pozwany, z tytułu prowizji uzyskał łączną kwotę 2.840,- zł, w tym: w związku z zawarciem umowy z D. A. 840,- zł (prowizja w wysokości 7%), w związku z zawarciem umowy z A. K. 700,- zł (prowizja w wysokości 7%), w związku z zawarciem umowy z A. J. 600,- zł (prowizja w wysokości 5%) i w związku z zawarciem umowy z A. S. 700,- zł (prowizja w wysokości 7%). W tym miejscu wskazać należy, że to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, że uzyskane przez pozwanego wynagrodzenie było rażąco niewspółmierne do wartości spełnionego przezeń świadczenia (art. 127 ust. 1 p.u.in. w zw. z art. 6 k.c.). Dodać trzeba, że przewidziane w przepisie art. 127 ust. 3 p.u.in. odwrócenie rozkładu ciężaru dowodu nie dotyczy przypadków bezskuteczności czynności prawnych stypizowanych w art. 127 ust. 1 p.u.in. Odpowiedniej inicjatywy procesowej powód nie podjął przy okazji wniesienia pozwu. Nie uczynił tego również w terminie zakreślonym mu

do podania wszelkich twierdzeń zarzutów i dowodów (k. 106, 107), poprzestając tu na wnioskowaniu o przedłużenie tego terminu (k. 113). W tym zakresie, powód ograniczył się do – niezgodnego z rzeczywistym stanem rzeczy – twierdzenia, że uzyskana przez pozwanego prowizja wynosiła 10 % – podczas gdy faktycznie nie przekroczyła ona 7%. Powód nie pokusił się również o wykazanie, że nawet faktycznie wypłacona mu prowizja (na poziomie 7%) była niewspółmierna do wartości spełnionego przez pozwanego świadczenia wzajemnego. Wskazać należy, że strony umowy agencyjnej mogą w sposób dowolny ukształtować zasady dotyczące wynagrodzenia agenta (z wyjątkiem jego wyłączenia). W szczególności brak jest prawnych przeszkód do określenia go na wysokim poziomie. W niniejszej sprawie – na skutek inicjatywy dowodowej pozwanego – można było stwierdzić, że średnia wysokość obowiązujących na rynku prowizji za pośredniczenie w operacjach finansowo inwestycyjnych wynosi od 1 do 5,5% (k. 101 – 104 i 126). Wypłacona pozwanemu prowizja – w wysokości od 5% do 7%, jakkolwiek w pewnym stopniu przewyższała średnie stawki rynkowe, to jednak niewątpliwie nie w tak istotnym zakresie, aby uzasadniać twierdzenie, że świadczenie spełnione przez pozwanego, w wykonaniu umowy współpracy z dnia 25 maja 2012r., na rzecz (...)Sp. z o.o., miało rażąco niewspółmiernie niższą wartość w stosunku do otrzymanego w zamian wynagrodzenia. Tymczasem przesłanką bezskuteczności czynności prawnej na podstawie art. 127 ust. 1 p.u.in. jest jedynie rażąca dysproporcja między świadczeniem upadłego a uzyskanym przez ten świadczeniem wzajemnym (na niekorzyść tego pierwszego). Zdaniem Sądu, mając na uwadze przytoczone wyżej okoliczności, nie sposób było przyjąć, że pozwany uzyskał wynagrodzenie rażąco zawyżone w stosunku do wartości własnego świadczenia, co czyniłoby roszczenie powoda bezzasadnym.

Dla oceny niniejszej sprawy nie miało znaczenia, czy pozwany był świadomy przestępczego charakteru prowadzonej przez (...)Sp. z o.o. działalności, gdyż okoliczność ta nie mieści się w zakresie dyspozycji art. 127 p.u.in. Zresztą – ja wynika z relacji pozwanego – gdy tylko zdał on sobie z powyższego sprawę, zaprzestał wykonywania umowy współpracy z dnia 25 maja 2014r.

Na marginesie należy wskazać, że mając na uwadze petitum pozwu, obejmujące wszak żądanie spełnienia oznaczonego świadczenia (zapłaty sumy pieniężnej) i przytoczone na jego poparcie okoliczności faktyczne, brak było podstaw do rozważenia zasadności roszczenia w całości lub w części w oparciu o inną podstawę prawną. Powód przytoczył bowiem okoliczności, w jego przekonaniu, uzasadniające zastosowanie przepisów art. 127 ust. 1 p.u.in. i art. 134 ust. 1 p.u.in., a zatem odwołał się do dokonania przez upadłego czynności prawnej rozporządzającej oraz okoliczności czyniących ją bezskuteczną w stosunku do masy upadłości. Sąd nie jest co prawda związany wskazaną w pozwie podstawą prawną roszczenia, niemniej należy mieć na uwadze, że specyfika uregulowań przepisów art. 127 p.u.in. i 134 p.u.in. powoduje, iż roszczenie oparte na wynikających z nich okolicznościach faktycznych nie poddaje się ocenie przez pryzmat innych uregulowań prawnych, w tym w szczególności – mimo zbliżonego charakteru – dotyczących nienależnego świadczenia. Ani zgłoszone żądanie, ani przedstawione na jego poparcie okoliczności nie były bowiem ukierunkowane na ustalenie, czy wypłacona pozwanemu prowizja była zgodna z łączącą strony umową współpracy z dnia 25 maja 2012r. Tymczasem, mając na uwadze postanowienia § 6 tej umowy, należne mu wynagrodzenie prowizyjne winno zostać obniżone o 50%, skoro pozwany nie uzyskał wymaganego pułapu miesięcznej wartości umów zawartych z pozyskanymi przez niego klientami. Ponieważ jednak Sąd jest związany żądaniem pozwu (art. 321 § 1 k.p.c.), a to wyznaczało wskazane wyżej konkretne ramy procesu, nie sposób było rozważać zasadności powództwa w oparciu o przepis art. 410 k.c.

Mając powyższe na uwadze, uznając powództwo za pozbawione usprawiedliwionych podstaw, należało je oddalić, orzekając jak w pkt II wyroku.

Merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy miało bezpośredni wpływ na aktualność nałożonego na pozwanego, zaskarżonym przez postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 25 lipca 2014r., sygn. akt VI GNc 694/14, obowiązku pokrycia kosztów sądowych. W chwili jego wydania (łącznie z wydaniem nakazu zapłaty), to pozwany pozostawał stroną przegrywającą spór i na nim ciążył obowiązek pokrycia nieopłaconych kosztów sądowych (art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Obecnie jednak, wobec oddalenia powództwa, pozwany winien być z tego obowiązku zwolniony, co uczyniono uchylając w/w postanowienie w trybie art. 395 § 2 k.p.c., tj. uznając wniesione przez pozwanego zażalenia za oczywiście uzasadnione. Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wobec oddalenia powództwa w całości, stroną wygrywającą spór okazał się pozwany, skutkiem czego przysługiwał mu od powoda zwrot wszystkich poniesionych w związku z udziałem w sprawie kosztów w łącznej wysokości 617,- zł, na którą składały się: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 600,- zł (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – tekst jednolity: Dz. U. Nr 2013, poz. 490) oraz koszty opłaty skarbowej uiszczonej od złożonego dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17,- zł. Co za tym idzie, należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego, tytułem kosztów procesu, kwotę 617,- zł, orzekając jak w pkt III wyroku.